

Kuntien yhteisten toimielinten perustaminen, ympäristölautakunta

KH 19.05.2025
231/00.04.01/2025

Kuntalain 8 §:n mukaan kunta voi järjestää sille laissa säädetyt tehtävät itse tai sopia järjestämisvastuun siirtämisestä toiselle kunnalle tai kuntayhtymälle. Lakisääteisessä yhteistoiminnassa järjestämisvastuu on kunnan puolesta toisella kunnalla tai kuntayhtymällä.

Tehtävien hoidosta järjestämisvastuussa oleva kunta tai kuntayhtymä vastaa järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden:

- 1) yhdenvertaisesta saatavuudesta;
- 2) tarpeen, määrän ja laadun määrittelemisestä;
- 3) tuottamistavasta;
- 4) tuottamisen valvonnasta;
- 5) viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä.

Kunta vastaa tehtäviensä rahoituksesta, vaikka järjestämisvastuu on siirretty toiselle kunnalle tai kuntayhtymälle.

Seudullisen lupa- ja valvontatoiminnan kehittämistä on valmisteltu syksystä 2024 alkaen mm. viranomaisneuvotteluilla yhdessä Heinolan, Hartolan ja Sysmän kanssa. Myös litti on ollut keskusteluissa mukana, mutta jättäytynyt valmisteluista pois. Iitin palvelusopimusta jatketaan nykyisen mallin mukaisesti.

Yhteistyötä kuntien kesken on tehty jo aiemminkin toiminnallisesti kun Heinola on hoitanut palvelusopimukseen perustuen mm. Hartolan ja Sysmän ympäristönsuojelun tehtäviä sekä Hartolan rakennusvalvonnan tehtäviä. Yhteistyö on perustunut ns. palvelusopimusmalliin ilman järjestämisvastuun siirtoa ja kuntien omat toimielimet ovat vastanneet palvelutoimintaan liittyvästä päätöksenteosta.

Yhteistyön kehittämisen tavoitteeksi on nyt neuvottelujen pohjalta valmisteluissa määritelty myös järjestämisvastuun siirtämisen selvittäminen ja yhteisen toimielimen perustaminen Heinolaan, jolloin Heinola toimisi ns. vastuukuntana.

Huhtikuussa 2025 osana valmistelua on pidetty poliittisia neuvotteluja ja päädytty siihen, että perustetaan ympäristönsuojeluntehtäviä varten yhteinen ympäristölautakunta Heinolan, Sysmän ja Hartolan kanssa sekä Heinolan ja Hartolan rakennusvalvontatehtäviä ja päätöksentekoa varten ympäristölautakunnan alainen rakennusvalvontajaosto.

Neuvottelujen perusteella on sovittu, että ympäristölautakunta koostuu Heinolan 7 jäsenestä sekä Hartolan 3 jäsenestä ja Sysmä 3 jäsenestä (yhteensä 13 jäsentä).

Rakennusvalvontajaosto puolestaan koostuu Heinolan ympäristölautakunnan 7 jäsenestä sekä Hartolan 3 jäsenestä (yhteensä 10 jäsentä). Sysmän kunta vastaa omasta rakennusvalvonnastaan edelleen itsenäisesti, eikä ole yhteisessä toimielimessä tässä vaiheessa mukana.

Yhteisestä toimielimestä säädetään kuntalain 51 ja 52 §:issä. 51 §:n mukaan kunta voi hoitaa tehtävää yhden tai useamman kunnan puolesta siten, että kunnilla on yhteinen toimielin, joka vastaa tehtävän hoitamisesta. Tehtävää hoitavaa kuntaa kutsutaan vastuukunnaksi.

Yhteisen toimielimen perustamisesta tulee sopia yhteistoimintasopimuksella. Kuntalain 52 §:n mukaan yhteistä toimielintä koskevassa sopimuksessa on sovittava ainakin:

- 1) yhteisen toimielimen tehtävistä sekä tarvittaessa 8 §:ssä tarkoitetun järjestämisvastuun siirtymisestä;
- 2) yhteisen toimielimen kokoonpanosta ja muiden kuntien oikeudesta valita toimielimen jäseniä;
- 3) kustannusten perusteista ja jakautumisesta;
- 4) sopimuksen voimassaolosta ja irtisanomisesta.

Sopimuksessa voidaan myös sopia siitä, ettei vastuukunnan kunnanhallituksella ole oikeutta ottaa yhteisen toimielimen päättämää asiaa käsiteltäväkseen.

Keskeistä yhteisen toimielimen osalta on myös järjestämis- ja päätösvallan siirtyminen vastuukunnalle. Tämä tarkoittaa mm. hallintosäännön muutoksia, jossa Heinolan kaupungin hallintosääntöä johtamisjärjestelmän ja siihen liittyvän toimivallan osalta siten, että Heinola vastuukuntana vastaa ympäristönsuojelun sekä rakennusvalvonnan tehtävien järjestämisestä. Lisäksi yhteisille toimielimille tulee varata talousarvioon määrärahat toiminnalle kustannusjaon perusteiden mukaisesti.

Asian eteneminen -prosessi

Nyt tehtyjen valmistelujen pohjalta on yhteisymmärrys asian edistämisestä ja on tarkoituksenmukaista, että prosessia viedään eteenpäin siten, että kunnat hyväksyvät yhteistoimintasopimuksen, jossa sovitaan kuntalain mukaisesti mm. kustannustenjaosta ja toimielimistä.

Yhteistoimintasopimuksella kunnat sitoutuvat toimielimen perustamiseen ja järjestämisvastuun siirtoon, Hartola sekä ympäristönsuojelun että rakennusvalvonnan osalta ja Sysmä ympäristönsuojelun tehtävien osalta. Sitoumusten jälkeen hyväksytään hallintosäännön muutokset ja talousarvio. Tavoitteena on, että järjestämisvastuu siirretään 1.1.2026 alkaen, jolloin myös yhteiset toimielimet aloittavat toimintansa. Heinolan valtuusto hyväksyy uuden mallin mukaisen hallintosäännön syksyllä ja valitsee jo nyt sovitun mukaisesti jäsenet uusiin toimielimiin.

Valmistelija

Nimi: Lasse Pelttonen
Tehtävänimike: vt. kunnanjohtaja
Puh: 044 713 4504
Email: etunimi.sukunimi@sysma.fi

Kunnanjohtajan ehdotus

Kunnanhallitus ehdottaa valtuustolle, että käytyjen neuvottelujen ja kuntien yhteisen valmistelun pohjalta

1. valtuusto hyväksyy ympäristönsuojelun järjestämisvastuun siirron Heinolan kaupungille 1.1.2026 alkaen

2. ja hyväksyy liitteenä olevan yhteistoimintasopimuksen.

Päätös